

Artikel bragt i Landbynyt nr. 2 marts 2003

Bornholmske Borgerforeningers Samvirke

Bornholmske borgerforeninger har indledt et formaliseret samarbejde

af Jørgen Hammer,

formand for Bornholmske Borgerforeningers Samvirke og Nyker Borgerforening

Bornholms Regionskommune har fra årsskiftet afløst øens hidtidige fem kommuner og Bornholms Amt og er i dag landets arealmæssigt største kommune. Den tætte men uformelle kontakt, der hidtil har været mellem de 5 kommuner og øens 23 borgerforeninger kunne ikke forventes at blive videreført i samme omfang i en Regionskommune, bl.a. fordi antallet af politikere blev reduceret fra de hidtidige 115 til 27. På den baggrund besluttede et flertal af borgerforeningerne i marts 2002 at danne et "Samvirke", der i aktuelle sager kunne fremstå som det fælles talerør.

Borgerforeningerne på Bornholm

Konsekvenserne af den teknologiske udvikling og stigende mobilitet har også berørt Bornholm. De afledte følger i form af strukturtilpasningen i landbruget, pendling, centralisering og internationalisering er en udfordring for den regional identitet. Takket være det beskyttende vand måske ikke så meget på Bornholm som i andre egne af Danmark men alligevel nok til, at der i de bornholmske byer og landdistrikter er en klar fornemmelse for, at der skal arbejdes målrettet for at sikre et fortsat minimum af offentlig og privat service i landdistrikterne og at der er behov for en strategi, der skal sikre, der fortsat er arbejdspladser og boliger i lokalområder, der værner om og nyder godt af en egen identitet.

De bornholmske borgerforeninger, der i stigende udstrækning virker som paraplyorganisationer for byernes sektororienterede råd, foreninger og bestyrelser er bevidste om forholdet og er hver især gennem deres aktiviteter med til at give fornemmelsen af, at vi i det bornholmske samfund lever i en, måske lille, verden, der fortsat er præget af mangfoldighed og bysamfund, hvor man fornemmer, nogen tager et medansvar for udviklingen.

Samvirkets mål og aktiviteter

På Samvirkets første fællesmøde i november 2002 blev følgende formål godkendt: Det er Samvirkets hovedformål at medvirke til, at såvel bysamfund som landdistrikter på Bornholm forbliver et godt sted at arbejde, bo og leve i.

Hovedformålet blev uddybet i en række delmål

- at løbende afdække fælles interesser blandt medlemsforeningerne gennem mødevirk-somhed og sikre mandat til aktuelle initiativer fra Samvirkets generalforsamling.
- at søge hovedformålet sikret og aktuelle initiativer gennemført i en dialog med den nye Regionskommune,
- at sikre en fokusering på landdistrikternes forhold generelt, så udviklingen ikke præges af centralisering på bekostning af de mindre bysamfund og landdistrikterne,
- at søge Samvirket repræsenteret i relevante organer, hvor det med fordel kan repræsentere de bornholmske borger-, sogne- og lokalforeninger med en (eller flere) af generalforsamlingen udpeget repræsentant (-er).

Af væsentlige aktiviteter i Samvirkets knap etårige liv skal nævnes et fælles vælgermøde op til valget til regionsrådet i maj 2002, der sikrede fokus på landdistriktsproblematikken i valgkampen, udpegningen af et bestyrelsesmedlem til LEADER+ og et medlem til Det regionale Strukturfondsudvalg og afholdelse af et Landdistriktsforum i samarbejde med LEADER + og Amtet i september 2002.

I forbindelse med sidste ansøgningsrunde til Indenrigs- og Sundhedsministeriets Landdistriktpulje har Samvirket ansøgt om midler til sammen med LEADER+ at udgive et "Livsstil magasin Bornholm", der i ord og billeder skal søge at beskrive den kulturelle egenart på Bornholm. Projektets primære formål er at bevidstgøre os om kvaliteterne i den kulturelle egenart og stimulere udviklingen af mindre og bæredygtige erhverv med afsæt i en regional identitet, herunder stimulere til en tilflytning af mennesker og virksomheder, der søger disse kvaliteter.

I januar 2003 blev Samvirket bedt om at deltage i et af en række projekter, der med støtte fra Udenrigsministeriet skal hjælpe udviklingen i gang i den polske region Warmia-Mazurski og i den russiske enklave Kaliningrad. Projektet går ud på at inspirere til og være fødselshjælpere for udviklingen af borgerforeninger i de to områder og bidrage til den politiske forståelse for det nyttige og hensigtsmæssige i denne form for demokratisk valgte græsrodsbevægelser.

Kontakten til Regionskommunen

Den formelle kontakt til borgerforeningerne i den nye regionskommune sker gennem Kultur og Fritidsudvalget: På det første fællesmøde afgav udvalgets formand Bjarne Hartung Kirkegaard (Q) tilsagn om et til to årlige møder mellem udvalget og borgerforeningerne, hvor aktuelle ønsker og problemer kunne drøftes. På mødet blev der lagt op til, at borgerforeningerne indsender dagsordenspunkter inden mødet med en bemærkning til de enkelte punkter, om det er punkter man forventes vil kunne besvares administrativt (d.v.s. man forventer at få svaret af embedsmændene på fællesmødet) eller det er politiske emner man ønsker behandlet i plenum på fællesmødet. Det sidste i erkendelse af, at fællesmøderne ellers let kan trække ud, hvis alle såvel store som små sager skal vendes i plenum.

Men ikke alle emner kan vente til et fællesmøde og Samvirket har allerede i starten af 2003 været høringspartner i sager om Borgerservice i den nye Regionskommune og i spørgsmålet om den fremtidige biblioteksbetjening.

Vedtægter

Samvirket er uafhængig af partipolitiske interesser og kan ikke opstille ved kommunale valg. Bestyrelsens består af fem medlemmer, der vælges for en toårig periode. Der må kun være én repræsentant fra hver af de tilsluttede borgerforeninger i bestyrelsen. Formand og kasserer vælges af generalforsamlingen og kan genvælges. De øvrige tre bestyrelsesmedlemmer udpeges af borgerforeningerne efter borgerforeningernes alfabetiske rækkefølge. For borgerforeninger, blandt hvis medlemmer generalforsamlingen har valgt et bestyrelsesmedlem, bortfalder for valgperioden retten til at beklæde poster efter den alfabetiske valg måde. Det sidste sikrer, at alle borgerforeninger efter tur får sæde i bestyrelsen.

Status

I Samvirket er foreløbig optaget 20 af øens 23 borgerforeninger. Samvirket har anbefalet, at der søges skabt et mere formaliseret samarbejde mellem byernes mulige borgerforening, idrætsforening, pensionistforening, skolebestyrelse, menighedsråd, turistforening, brugsforeningsbestyrelse, handelsstandsforening o.s.v. for at sikre, at enten borgerforeningen eller det fællesråd man måtte vælge at udpege, på bedst mulig måde kan udtale sig på en måde, der favner byens interesser og behov på den mest kompetente måde.

Nogle steder ser vi således, at det er borgerforeningerne, der tegner byerne og andre steder som i Svaneke og Aakirkeby at det er fællesråd eller byting, der søger at tegne byerne i den nye Regionskommune. De sidste har ikke til dato meldt sig som medlemsforeninger i Samvirket, men er repræsenteret af de lokale borgerforeninger, der således fortsat tegner byerne i Samvirket.